

Zdislavice

Kraj: Středočeský

Správní obvod: Vlašim

Nadmořská výška: 312 m n. m.

Počet obyvatel: 538

Adresa URL: www.zdislavice.cz

Okres: Benešov

GPS souřadnice: 49.686487N, 14.974494E

První pís. zmínka: 1352 (667 let)

PSČ: 257 64

Památky a zajímavosti Zdislavice

Radnice

Stará radnice byla v místech, kde je nyní dvůr nové radnice. Postavená byla roku 1767. V pamětní knize je o tom tento zápis:

Léta Páně 1767 vystavený byl nový rathauz za panování dobré paměti primasa Františka Šavrdu a konšelů městyse Zdislavic Matěje Slaniny, Jiřího Kondrdly, Jana Kalouse, Václava Šavrdu a nový hodiny na rathauz daný, koupený z Prahy a přivezl je forman Jiří Vosedla v den sv. Jiří. Velká sláva byla v naší počestné obci po hotovosti rathauzu a hodin. Že hodiny tloukly bylo veselo ve dne i v noci. Servus obecní Jiří Vocílka je natahovat má, což zvláště odměněn bude a má nařízeno nikoho k nim nepouštět, aby zkázu nevzaly a tak škoda počestné naší obci se nestala. Ponocný při tlučení hodin v noci musí vždy u primasa pod okny zazpívat píseň: "Desátá hodina odbila, chval každý duch Hospodina ..." pokud hlídá. Aby nás Bůh v naší počestné obci chránil a opatroval a dobré dal. První hromada byla na den sv. Martina roku 1767. Budova tato byla přízemní, ozdobená velkým barokním štítem, ve kterém byly zasazeny hodiny. Nová radnice byla původně přízemní. Základní kámen ke stavbě této budovy byl položen 20. dubna 1889 a téhož roku byla budova dostavěná. Jednopatrová nástavba byla provedená v letech 1921 - 1922. V současné době slouží tyto prostory Základní škole ve Zdislavicích. V přízemí je školní kuchyně s jídelnou, kuchyňka pro školní výuku, v prvním patře 1. a 2. třída a školní družina a žákovská knihovna.

Socha sv. Jana Nepomuckého

Socha sv. Jana Nepomuckého je zapsána v Ústředním seznamu kulturních památek ČR pod rejstříkovým číslem 3994.

Dle odhadu lze usuzovat, že socha byla zhotovená na konci 18. století. Jméno sochaře a datum zhotovení není známo. Původně se socha nalézala vedle školní budovy na jižní straně čelem k hlavní silnici. Z důvodu přístavby a přestavby školy v roce 1898 byla socha přemístěna na místo proti stavení pana Čiháka číslo popisné 34 a opravena synem Františka Šrankoty, zdejšího truhláře číslo popisné 80. V roce 1965 byla provedena oprava sochy. Cihlová podezdívka byla odstraněna a nahrazena žulovým podstavcem s lucernou. Kolem byl upraven parčík.

V červenci 1995 byl povrch kamene sochy i architektury pečlivě očištěn od mechů a jiných nečistot a následně zpevněn. Chybějící části modelace byly doplněny materiálem, který imituje původní kámen. Po retuších provedena konzervace. Svatozář byla očištěna a natřena miniem. Restaurátorské práce provedli akademičtí sochaři Jiří Švec a Miloslav Hájek.

Socha je vysoká 155 cm. Světec je oblečen v tradičním kanovníckém oblečení s křížkem. Postava sv.

Jana Nepomuckého je natočena doleva a je esovitě prohnutá. Pravou nohu má částečně v pokleku opřenou o oblaka, s hlavou andílka. Kolem hlavy má kruhový nimbus a pěti hvězdami.

Zdislavická kostnice

V našem kraji je mnoho památek, které zná jen malý okruh lidí. Mezi ně patří plným právem malá, ale pozoruhodná kostnice ve Zdislavicích.

Kostnice je nevelká stavba v těsné blízkosti kostela sv. Petra a Pavla. Mnoho lidí z okolí o ní vůbec neví, někteří snad o ní alespoň něco slyšeli, ale jen málokdo se na ni dojel podívat. Je to škoda, neboť podobných funerálních památek je v naší zemi velmi málo. Zdislavickou kostnici nemůžeme co do velikosti srovnávat s téměř světoznámou kostnicí v Sedlci u Kutné Hory. Svou vnitřní výzdobou a členěním jí sice připomíná, ale přesto je skutečným unikátem.

Prameny k jejímu postavení a uspořádání musíme hledat v 18. století a nejprve si připomenout alespoň několik důležitých skutečností.

Původně se pohřbívalo kolem kostela a celá plocha byla téměř pokryta hroby. Tehdy se šířila nákaza z Persie či dokonce až z Indie, ale jak se to přesně událo, historikové dodnes nezjistili. Mor postihl nejen obyvatelstvo naší země, ale šířil se až k pobřeží Baltu. Odtud přišla další vlna přes naše území až na východ. Mor zanechával za sebou poloprázdné vesnice. Nejhůře na tom byla v blízkosti Zdislavice Bolina, kde zemřely dvě třetiny tehdejšího obyvatelstva.

Morem byli nakaženi a umírali mladí, staří, bohatí i chudí. Lidé se z obavy před nákazou přestali stýkat a snažili se šíření této zhoubné nemoci zabránit. Nikdo netušil, jak se mor šíří. Někteří se domnívali, že nákazu šíří komáři, jiní tvrdili, že vzduchem a další, že vodou.

Jeden mlynář přehradil mezi Zdislavicemi a Bolinou cestu. Povozy, které převážely mrtvé, musely používat cestu, která končila ve Zdislavicích u č.p. 139. Tato cesta je dodnes nazývána Umrlčí cesta.

Pohřbívalo se bez účasti příbuzných i faráře. Hroby museli kopat i členové rodiny zemřelých.

Pokud v rodině nebyl nikdo schopný, byli zemřelí pohřbíváni do společného hrobu. Při pohřbech používali rukavice, roušku na ústa a v kapse mívali i lahvičku alkoholu. I mezi těmito lidmi si mor vybral jednoho muže.

Zápis o moru je z roku 1772, kde se píše: Tak velké nemoci byly, že funusů za den pět až šest bylo, takže při chrámu Páně Zdislavickém přes sto osob pochováno bylo, též u věže kostelní a neměli místa, kde klást a museli za městem půdu posvětit a tam je kladli.

Téhož roku 1772 v rohu nového hřbitova postavena nová márnice. Nový hřbitov posvětil roku 1772 kondracký farář Arnošt Radiměřský.

O tom, že hřbitov u kostela byl přeplněn, svědčí vyprávění, že u vchodu do kostelní věže byly dva hroby, které se při vstupu do věže musely přeskakovat.

Od odchodu posledního kališnického faráře roku 1624 patřily Zdislavice až do roku 1684 pod správu farářů vlašimských. V letech 1684 až 1787 převzali duchovní správu ve Zdislavicích faráři z Kondrace. Vlastního faráře dostaly Zdislavice až roku 1787. Byl to Jan Bonaventura Böhnisch, bývalý karmelitán z kláštera u sv. Havla v Praze. Tento klášter byl císařem Josefem II. jako mnoho dalších zrušen. Farář Böhnisch byl člověk rozhodný a podnikavý. Při shlednutí neutěšeného stavu, který byl kolem kostela, se rozhodl uvolnit tuto plochu. Nechával odstraňovat staré hroby. Vykopané kosti třídil, dával je na hromadu, nevhodné balil do bílého plátna a ukládal na novém hřbitově. Potom následovalo čištění kostí.

Podle vyprávění našich babiček dělaly tuto práci jejich babičky. Používaly přitom rukavice, na ústech

měly roušky, k čištění měly škrabky a kartáče. Farář Böhnisch sám očištěné kosti vyvážel a odnášel do márnice. O tom, že se nebál infekce, svědčí skutečnost, že při práci i jedl.

Výstavba kostnice začala roku 1810 a pro veřejnost byla otevřena o dva roky později. Ze své práce se farář Böhnisch dlouho netěšil, neboť roku 1813 umírá v požehnaném věku 74 let.

V rohu vedle kostela sv. Petra a Pavla na místě, kde stávala márnice, stojí čtvercová budova naproti vchodu do sakristie. To je zdislavická kostnice. Dveře i okna jsou klenutá, podlaha je pokryta dlaždicemi. Střecha je tvarovaná, na vrcholku je věžička se znakem lebky a nahoře dvouramenný kříž. Střecha byla původně pokryta šindelem. Roku 1875 byla šindel nahrazena plechem.

Kostnice se vnitřní výzdobou podobá největší a nejznámější kostnici sedlecké. Proti vchodu je malý oltářík. V jeho spodní části jsou přihrádky s kostmi. Na oltáříku stojí křížek. Kolem okna jsou umístěny lebky a kosti. Na nejvyšším místě nad oknem je upevněna nazelenalá lebka. Místní pověst o ní vypráví, že při úpravě kostnice byla tato lebka umístěna na jiném místě, ale vždy do rána spadla na podlahu. Teprve když ji dali na nynější místo, tak tam zůstala. Prý je to lebka muže, který měl za svého života vysoké postavení, a proto i po smrti chce mít místo vysoko nad svými osadníky. Vedle oltáříku stojí pyramidky sestavené z lidských hnátů. Kolem zdí jsou umístěny přihrádky, v nichž jsou srovnány další lebky a jiné části lidských koster.

Bohužel, ani tato ojedinělá památka nebyla uchráněna před vandaly. Mnoho lebek bylo odcizeno a později z nich část vrácena. Nemálo jich bylo zničeno. Proto v současné době zeje několik přihrádek prázdnou. Pokud jste kostnici ve Zdislavicích neviděli, přijďte se na ni podívat. Všichni milovníci i malých kulturních památek jsou srdečně zváni i vítáni.

Kostel

První zápis o kostele je z roku 1355, kdy Beneš a Heřman ze Zdislavic, jako patronové zdejšího toho času již farního chrámu, k němuž po smrti faráře Vlčka kněze Ruperta za faráře zvolili. Původní kostel stál v místech, kde je popisné číslo 84. Dokazují to kosti, které byly během zemních prací vykopávány.

Kostel stál v prostorách bývalé tvrze. Po odchodu kališnického kněze, roku 1624, přešly Zdislavice pod správu farářů z Vlašimi. Starý kostel nesplňoval požadavky, které byly kladeny na katolický kostel a roku 1645 byl postaven na dnešním místě nový. Kostel i zvonice byly dřevěné. 7. května 1699 městečko bylo zachváčeno požárem, při kterém zvony spadly a rozlily se. Kostel do dnešní podoby byl postaven roku 1701, pouze měl dřevěné stropy. 3. 11. 1833 v neděli, po službách Božích, zřítel se strop kostela. Nikdo nepřišel k úrazu. Roku 1839 byl celý kostel nově sklenut.

Roku 1898 byla provedená nástavba kamenné věže. Dříve dosahovala k římse kostela.

Farní kostel sv. Petra a Pavla ve Zdislavicích je neslohová stavba. Vnitřek je prostý bez uměleckých ornamentů. Presbytář čtvercový s plackovou klenbou. Loď je rozdělena na tři díly a je sklenutá. V zadní části kůr, který má dva pilíře s klenutím. Okna jsou oblouková s freskami. Oltář je pseudorenesanční z roku 1845, na něm socha Ježíše Krista. Po stranách oltáře jsou sochy sv. Petra a Pavla, kterým je kostel zasvěcen. Na brankách u hladního oltáře jsou barokní sochy sv. Václava a sv. Lidmily. U jejich nohou jsou andělíčky, zdařilá to sochařská práce. Na levé straně Vítězného oblouku stojí pseudorománský oltářík z roku 1868, zasvěcený Panně Marii a na druhé straně barokní oltář, který byl dovezen v roce 1944 ze zrušeného kláštera. Naproti hlavnímu vchodu stojí čtvrtý oltář zasvěcený sv. Josefovi. I tento oltář byl dovezen z kláštera. Pod kůrem je oltář s Božím hrobem. Na boční stěně evangelní visí obraz, na plátně malovaný Kristus Pán na kříži, dobrá, ale sešlá práce z XVIII. stol.. Obraz býval majetkem metrop. kanovníka a výtečného českého kazatele Jana

Rychlovského. Po jeho smrti dostal se dědictvím jeho synovci, který jej daroval Janu Sikovi. Jmenovaný byl v létech 1840 kaplanem na zdejší fáře a ten jej věnoval kostelu.

Dle povolení ministerstva kultury a vyučování ze dne 20. dubna 1911 č. 14875 byly objednány u firmy Skopek v Táboře nové varhany v částce 3.346 K. Staré varhany byly firmě prodány za 70 K. Tím cena klesla na 3.276 K. Tato částka se platila ve 3 splátkách, a to v roce 1911 - 1000 K, r. 1912 -1638 K a r. 1913 zbytek 638 K. V následujícím roce 1914 měl zdislavický kostel nové varhany.

Roku 1954 byl vchod do kostela z jižní strany zazděn a nové dveře probourány z druhé strany, kde byla postavená vstupní místnost a naproti ve zdi vstupní vrata.

Roku 1957 oprava střechy sakristie.

Roku 1986 po zrušení soutky mezi Olišarem a Jankovským byly zřízeny ve zdi vstupní dveře k sakristii.

Roku 1992 byla na zvonici nahražená tašková krytina měděným plechem.

Roku 1999 byla opravena střech sakristie, kde proběhla oprava trámů a byla provedena výměna taškové krytiny. U vstupní místnosti byla krytina nahrazena měděným plechem.

Fara

Podle starých zápisů se nedaleko stvrze nacházela fara, na místě, kde dnes stojí dům čp. 51. Vedle fary byla farská zahrada se studnou z 16. století, o které kolují různé pověry. Nyní je studna zasypána. V údolí jsou farské louky. Stará fara zanikla po odchodu posledního kališnického faráře po roce 1624.

Církevní správu ve Zdislavicích převzali katoličtí děkani z Vlašimi.

Jmenováním Jana Bonaventury Bönische zdislavickým farářem, byla ve Zdislavicích roku 1787 postavená nová fara (dnes má číslo popisné 53). Stavba to byla malá, která nesplňovala požadavky faráře a kaplana. Proto byla provedena roku 1867 přestavba fary do současné podoby.

